

Jaarrekening

Jaarrekening Stichting Heliomare Onderwijs

Balans	3
Staat van baten en lasten	4
Kasstroomoverzicht	5
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2019	6
Vaste activa	12
Vorderingen en liquide middelen	13
Eigen vermogen	14
Vorzieningen	15
Langlopende schulden	16
Kortlopende schulden	17
OCW Verantwoording subsidies	18
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	19
Overheidsbijdragen en andere baten	20
Lasten	21
Financieel en buitengewoon	21
Toelichting op de personeelslasten	22
Toelichting op de overige lasten	25
Verplichte toelichting	26
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	26
Overige gegevens	27
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	29

Balans

(na resultaatbestemming)

1 Activa	31-12-2019	31-12-2018
Vaste Activa		
1.1 Materiële vaste activa	<u>22.795.637</u>	<u>21.833.391</u>
Totaal vaste activa	22.795.637	21.833.391
Vlottende activa		
1.2 Vorderingen	2.093.797	7.805.806
1.3 Liquide middelen	<u>5.728.738</u>	<u>1.832.349</u>
Totaal vlottende activa	7.822.535	9.638.155
Totaal activa	<u>30.618.173</u>	<u>31.471.546</u>
2 Passiva		
2.1 Eigen Vermogen	7.583.635	7.097.700
2.2 Voorzieningen	595.635	773.455
2.3 Langlopende schulden	14.678.790	18.385.703
2.4 Kortlopende schulden	7.760.113	5.214.688
Totaal passiva	<u>30.618.173</u>	<u>31.471.546</u>

Staat van baten en lasten

Baten		2019	Begroot 2019	2018
3.1	Rijksbijdragen	23.488.062	22.555.147	22.528.794
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	2.630.663	1.773.060	2.900.493
3.3	Baten werk in opdracht van derden	472.897	260.000	473.194
3.4	Overige baten	3.175.639	4.286.871	3.765.094
	Totaal baten	29.767.261	28.875.078	29.667.574
Lasten		2019	Begroot 2019	2018
4.1	Personeelslasten	21.676.693	21.261.326	22.481.733
4.2	Afschrijvingen	1.340.945	1.207.876	1.270.771
4.3	Huisvestingslasten	1.080.396	1.106.142	1.069.778
4.4	Overige lasten	4.783.930	4.450.912	5.485.524
	Totaal lasten	28.881.964	28.026.256	30.307.806
	Saldo baten en lasten	885.297	848.822	-640.231
5	Financiële baten en lasten	-399.361	-402.000	-382.923
	Resultaat	485.935	446.822	-1.023.155
	Resultaat na belastingen	485.935	446.822	-1.023.155
	Totaal resultaat	485.935	446.822	-1.023.155

Kasstroomoverzicht

	2019	2018
Saldo Baten en Lasten	885.297	-640.231
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen	1.340.945	1.270.770
Mutaties voorzieningen	-177.820	45.090
Veranderingen in werkkapitaal		
Vorderingen	5.712.008	-2.096.033
Schulden	2.545.425	-308.512
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	10.305.855	-1.728.916
Betaalde / ontvangen interest	-399.361	-382.923
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	9.906.494	-2.111.839
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Investeringen in materiële vaste activa	2.303.192	827.854
Investeringen in deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	0	0
Totaal kasstroom uit Investeringsactiviteiten	-2.303.192	-827.854
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutaties langlopende schulden	-3.706.913	4.770.700
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-3.706.913	4.770.700
Mutatie liquide middelen	3.896.389	1.831.006
Liquide middelen per 1 januari	1.832.349	1.344
Liquide middelen per 31 december	5.728.738	1.832.349
Mutatie liquide middelen	3.896.389	1.831.006

Toelichting:

Het kasstroomoverzicht is opgesteld conform de indirecte methode.

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2019

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

De organisatie is een stichting, gevestigd op de Relweg 51 te Wijk aan Zee. De voornaamste activiteit van Stichting Heliomare Onderwijs is het verzorgen van onderwijs aan kinderen en jongeren met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige beperking.

Het nummer bij de Kamer van Koophandel is 41227059.

Groepsverhoudingen

De stichting maakt deel uit van een groep, tezamen met Stichting Heliomare en Stichting ZBC Heliomare, beiden te Wijk aan Zee. De financiële gegevens van de stichting zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Heliomare te Wijk aan Zee.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

De jaarrekening omvat de financiële gegevens van de Stichting Heliomare Onderwijs.

De waardering van activa en passiva en de bepalingen van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens kostprijsmodel. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

Stichting Heliomare Onderwijs is juridisch en bestuurlijk één eenheid met Heliomare Zorg in Stichting Heliomare. Beide stichtingen Onderwijs en Zorg zijn ook met elkaar verbonden middels een rekening-courantverhouding, gezamenlijke financiering en borgstellingen. Hoewel dit stapsgewijs ontvlochten wordt is op dit moment het voortbestaan van het zorgdeel van Stichting Heliomare van cruciaal belang voor het voortbestaan van Stichting Heliomare Onderwijs.

Voor Stichting Heliomare Onderwijs zit de eventuele onzekerheid met betrekking tot de continuïteit in de verwevenheid met het zorgdeel van Stichting Heliomare (zorg) waardoor de liquiditeit van Stichting Heliomare Onderwijs kan worden aangesproken indien door omstandigheden Stichting Heliomare (zorg) niet kan voldoen aan haar verplichtingen.

Toelichting op compliance dossiers

Stichting Heliomare heeft in 2019 twee compliance dossiers uitgewerkt en deze in 2020 afgewikkeld.

MSZ compliance-dossier

Eind 2018 heeft Heliomare geconstateerd dat er onjuistheden in haar zorgregistratie voor de MSZ waren. Heliomare heeft besloten de zorgregistratie per 1 januari 2019 aan te passen aan NZa-wet- en regelgeving. Heliomare heeft op 10 januari 2019 melding gedaan bij de NZa van mogelijke onjuistheden en heeft een onderzoek gestart.

Begin 2020 is het onderzoeksrapport, waarin is vastgesteld dat er € 8,1 miljoen euro zal worden terugbetaald aan de zorgverzekeraars ook besproken met de NZa. De NZa heeft haar onderzoek inmiddels afgerond en besloten geen boete of anderszins op te leggen aan Heliomare. Inmiddels zijn met de zorgverzekeraars schriftelijke afspraken gemaakt over de omvang van de te betalen bedragen en de termijnen (1,3 en 5 jaar) besproken. Dit heeft inmiddels geleid tot een aantal VSO's (vaststellingsovereenkomsten) met de zorgverzekeraars.

In de VSO's is voor de gevolgen van de Covid-19 pandemie een specifiek lid opgenomen. Indien Heliomare in liquiditeitsproblemen komt treden partijen in overleg over een tijdelijke opschorting van de terugbetalingen.

Fiscale compliance-dossier

Het tweede compliance-dossier heeft betrekking op onjuistheden in de omzetbelasting en de loonheffingen. De onjuistheden in de omzetbelasting bedroegen in totaal €1,1 miljoen voor de jaren 2014 tot en met 2018. In oktober 2019 is de suppletieaangifte over 2014 ad € 225k afgerekend met de Belastingdienst en in 2020 is de overige € 865k afgewikkeld op basis van suppletieaangiftes. In de loonheffing is de onjuistheid € 195k met betrekking tot het eigen autogebruik van dienstauto's en bussen ook in 2020 afgewikkeld met de belastingdienst.

Resultaatsontwikkeling 2019

Na twee verlieslijdende jaren 2017 € 3,1 miljoen (negatief) en 2018 € 2,9 miljoen (negatief) die zijn veroorzaakt door compliance afwijkingen als hiervoor beschreven is het geconsolideerde eindresultaat voor 2019 € 2,5 miljoen (positief).

Stichting Heliomare

Stichting Heliomare heeft een resultaat behaald van € 2,0 miljoen positief. Dit resultaat is inclusief de verkoop van het pand Voorstraat Wijk aan Zee met een boekwinst van € 969k.

Het genormaliseerde 2018 was - € 1.724k (negatief) en 2019 € 532k (positief), een resultaatverbetering van ruim € 2,2 miljoen.

De MSZ (medisch specialistische zorg)-opbrengsten zijn met € 2 miljoen gestegen waarvan € 770k op basis van de reguliere indexering en € 1,3 miljoen op basis van structurele productiviteitsverbeteringen (urenproductie en productiegroei in DBC's). Subsidies en overige opbrengsten (o.a. doorbelastingen aan Onderwijs - € 350k) zijn gedaald met - € 500k. In de kosten zijn de externe inhuurkosten gedaald met € 594k en zijn de personeelskosten (WAO en sociale lasten) als gevolg van loonkostenstijging gestegen met - € 278k.

De afschrijvingslasten zijn structureel gedaald met € 199k door afstoting van panden en optimalisatie van ICT-middelen. Voorts zijn de financiële baten en lasten met € 220k gedaald door aflossing leningen als gevolg van verkoop panden.

Stichting Heliomare Onderwijs

Stichting Heliomare Onderwijs laat in 2019 een positief resultaat zien van € 486k, terwijl dit voor 2018 nog een verlies was van € 1,0 miljoen. Dit komt door hogere opbrengsten vanuit de rijksmiddelen voor 2019 (een verschil van € 959k, met name door groei leerlingaantal). Daarnaast zijn de personeelslasten in 2019 significant lager dan in 2018 (€ 805k). Dit komt onder andere door veel lagere inzet van uitzendkrachten en het in 2019 niet hebben van een grote éénmalige uitkering. Samengevat is de belangrijkste structurele verbetering voor Stichting Heliomare Onderwijs dat sinds 1-10-2019 redelijk stabiel is in leerlingenaantal.

Prognose Resultaat 2020

Het op dit moment geconsolideerd geprognosticeerd resultaat 2020 bedraagt €500k. Het resultaat van Stichting Heliomare zal naar verwachting €310k bedragen, het resultaat van Stichting Heliomare Onderwijs zal uitkomen op circa €190k.

Stichting Heliomare

Covid-19 is natuurlijk sterk van invloed op de zorgafdelingen van Heliomare. Waarbij kan worden opgemerkt dat de meeste afdelingen nu in september weer terug zijn op het productieniveau van voor maart 2020.

Op dit moment is de Continuïteitsbijdrage wel opgenomen, maar met een berekening aan de veilige kant. Deze zal hoogstwaarschijnlijk in de realisatie hoger uitkomen (orde grootte €1,0 miljoen). Zie voor een nadere toelichting de paragraaf CB-regeling voor de MSZ.

Stichting Heliomare Onderwijs

Het resultaat van Onderwijs over 2020 zal positief zijn, al wordt het op dit moment lager ingeschat dan het resultaat van 2019. Er is een lagere instroom van cursisten voor de door Heliomare aangeboden beroepsopleidingen en er zijn ook voor onderwijs (indirecte) Covid-19 kosten. Deze extra kosten bestaan uit beschermingsmiddelen maar ook extra personeelslasten in verband met de opvang van leerkrachten die ziek of in quarantaine zijn.

Bovenstaand laat zien dat de operationele resultaten 2019 en de geprognosticeerde operationele resultaten 2020 positief zijn.

Meerjaren(liquiditeits)begroting

De liquiditeit voor beide stichtingen van Heliomare zijn gescheiden. Beide stichtingen zijn evenwel statutair en middels onderlinge zekerheden en borgstellingen verbonden. De gezamenlijke liquiditeit bedraagt ultimo 2019 € 16,3 miljoen. De liquiditeit van Stichting Heliomare (enkelvoudig) bedraagt ultimo 2019 € 10,6 miljoen. De liquiditeit van Stichting Heliomare Onderwijs bedraagt ultimo 2019 € 5,7 miljoen. Voor Stichting Heliomare Onderwijs loopt in 2020 door het afwickelen van de onderlinge lening met Stichting Heliomare de liquiditeit terug naar ruim € 3,2 miljoen en loopt in de jaren daarna weer op tot € 7,9 miljoen in 2025. De liquiditeitsprognose laat voor het Zorgdeel van Stichting Heliomare een dalende liquiditeitspositie zien tot een minimum van € 3,2 miljoen ultimo 2024.

Voor Stichting Heliomare Onderwijs zit de eventuele onzekerheid met betrekking tot de continuïteit in de verwevenheid met het zorgdeel van Stichting Heliomare waardoor de liquiditeit van Stichting Heliomare Onderwijs kan worden aangesproken indien door omstandigheden Stichting Heliomare niet kan voldoen aan haar verplichtingen. Voor Stichting Heliomare is er een onzekerheid met betrekking tot het meerjarenperspectief in verband met het moment van definitieve verkoop en overdracht van het pand Verlengde Voorstraat Wijk aan Zee (€ 1,6 miljoen).

De investering in het elektronisch dossier zal in 2021 en het eerste deel van 2022 worden gerealiseerd omdat nieuwe wettelijke eisen niet meer verwerkt worden door de leverancier in het huidige systeem Ecaris. De investering heeft een omvang van in totaliteit circa € 3 miljoen gebaseerd op de door Chipsoft uitgebrachte offerte van februari 2020. De verwachting is dat hiervan circa € 1,8 miljoen zal worden uitgegeven in 2021.

Uit de liquiditeitsprognose tot en met 2021 blijkt dat Stichting Heliomare aan haar betalingsverplichtingen zal kunnen voldoen, ook indien de definitieve verkoop en overdracht van het pand Verlengde Voorstraat Wijk aan Zee niet kan worden gerealiseerd.

Gevolgen van Covid-19

Sinds maart 2020 heeft Heliomare te maken met het Covid-19-virus. De continuïteitsrisico's voor Onderwijs als gevolg van Covid-19 achten wij heel beperkt. De opbrengsten in het onderwijs zijn vrijwel geheel gebaseerd op rijksbekostiging. De bekostiging blijft doorlopen ongeacht of de kinderen op school of thuis onderwijs volgen. Extra kosten inzake preventieve maatregelen en vervanging van medewerkers die vanwege Covid-19 in hun directe omgeving niet voor de klas kunnen staan en worden vervangen lijken vooralsnog beperkt.

CB-regeling voor de MSZ

Voor de Medisch specialistische zorg (MSZ) hebben de zorgverzekeraars via ZN met de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) op 17 juli 2020 een overeenkomst gesloten met het bepalen van een aanneemsom Continuïteitsbijdrage-regeling (CB-regeling). De revalidatiecentra zijn via Revalidatie Nederland lid van de NVZ. De gemaakte afspraken met de ziekenhuizen zijn ook van toepassing op de revalidatiecentra. De instellingen konden op basis van de brief van ZN van 21 april 2020 bevoorschotting aanvragen. Heliomare heeft dit ook aangevraagd. De bepaling van bevoorschotting vindt automatisch plaats en is op basis van het verschil tussen de contractwaarde en de declaraties. Daarmee worden de gederfde inkomsten bevoorschot.

Bankconvenanten

In de overeenkomst (november 2015) met de Rabobank (lening en rekening courant krediet) zijn de volgende financiële convenanten opgenomen:

- DSCR 2019/2020/2021: minimaal 1,2/1,4/1,4
- Solvabiliteitsratio: minimaal 25%

Met de Rabobank is recentelijk overeengekomen dat de financiële convenanten als volgt zijn:

- DSCR 2019/2020/2021: minimaal 1,2/1,0/1,1
- Solvabiliteitsratio: minimaal 25%

Op basis van de realisatie 2019, de prognose 2020 en 2021 is er geen reden om te veronderstellen dat de aangepaste financiële convenanten niet zullen worden behaald. Hierbij is de realisatie van de geprognoseerde resultaten 2020 en begrote resultaten 2021 essentieel.

Waiver Rabobank

De Bank heeft op basis van de door de accountant gecontroleerde jaarcijfers van 2018 een breach geconstateerd op de Solvabiliteitsratio en de Debt Service Coverage ratio. De Bank heeft op grond hiervan op 12 augustus 2020 een waiver afgegeven. Zij maakt geen gebruik van haar recht om al hetgeen de Bank uit hoofde van of in samenhang met de Overeenkomst te vorderen. Voorwaarde hierbij is dat de gecontroleerde jaarrekeningen 2019 uiterlijk 1 november 2020 aangeleverd moeten zijn.

Conclusie raad van bestuur

Bovenstaande toelichting rechtvaardigt dat de jaarrekening voor Stichting Heliomare Onderwijs is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met vorig jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, met uitzondering van het volgende:

Stelselwijziging:

Stichting Heliomare Onderwijs past met ingang van het boekjaar 2019 voor de onderhoudskosten de componentenbenadering toe, waardoor de onderhoudsbedragen als onderdeel van de materiële vaste activa worden geactiveerd, mits aan de activeringscriteria wordt voldaan. Tot het boekjaar 2019 werden deze kosten via de resultatenrekening verwerkt. De reden voor de stelselwijziging is de wijziging van RJ 212 met betrekking tot de verwerkingswijze van groot onderhoud, waardoor het niet langer is toegestaan de kosten van groot onderhoud via de resultatenrekening te verwerken. De stelselwijziging is prospectief verwerkt per 1 januari 2019.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Terreinen : 0 %
- Bedrijfsgebouwen : 2,5 % tot 6,7%
- Terreinvoorzieningen: 5%
- Verbouwing: 5% of 10%
- Installaties: 3,3 % tot 10%
- Inventaris : 5% tot 20 %
- Automatiseringsapparatuur: 20 % of 33,3 %
- Andere vaste bedrijfsmiddelen : 20%

Bijzondere waardeverminderingen of vervreemding van vaste activa

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom, wordt een bedrag voor impairment ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief. Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Stichting Heliomare Onderwijs maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten en houdt geen handelsportefeuille aan.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaaardering tegen reële waarde met verwerking van waarderveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief transactiekosten, daarna op de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen. De waardering van de vorderingen wordt aangepast naar de actuele waarde als deze lager is dan de waardering op grond van de verkrijgingsprijs.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen wordt de post algemene reserves gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan aan het Bestuur.

Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen.

Vorzieningen

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. Zie voor een nadere toelichting de cijfermatige toelichting bij de van toepassing zijnde, specifieke voorzieningen.

Langlopende en kortlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bij de bepaling van het exploitatieresultaat gelden de volgende beginselen: lasten (en baten) zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekening clause) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening clause heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidie waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva. Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekening clause) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen/ waarin de opbrengsten zijn gedeerd/waarin het exploitatietekort zich heeft voor gedaan.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. Een eventueel positief resultaat wordt genomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum (de zogeheten percentage of completion methode). Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden. Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen die is gepresenteerd als voorziening verlieslatende contracten.

Overige baten

Overige baten worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald en de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is.

Pensioenen

Stichting Heliomare Onderwijs heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan een pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De Stichting Heliomare Onderwijs heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting Heliomare Onderwijs heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Naar de stand van december 2019 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds ABP 97,8%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 126,6%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 10 jaar hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. Stichting Heliomare heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting Heliomare heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten omvatten vergoedingen voor ter beschikking gestelde liquide middelen. Financiële baten en lasten worden in de staat van baten en lasten verwerkt in de periode waarop zij betrekking hebben.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. De ontvangen interest wordt verantwoord als kasstroom uit operationele activiteiten.

Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van de jaarrekening gehanteerd.

Vaste activa

1.1 Materiële vaste activa

Het verloop gedurende het boekjaar is als volgt:

	1.1.1 Gebouwen en terreinen	1.1.2 Inventaris en apparatuur €	1.1.3 Andere vaste bedrijfsmiddelen €	1.1.4 In uitvoering en vooruitbetaling €	Totaal €
Stand per 1 januari 2019					
- aanschafwaarde	21.753.293	3.106.960	415.346	3.464	25.279.062
- herrubricering			-	-	-
- cumulatieve afschrijvingen	1.506.808	1.539.092	399.771	-	3.445.671
- herrubricering afschrijvingen					-
Boekwaarde per 1 januari 2019	<u>20.246.484</u>	<u>1.567.868</u>	<u>15.574</u>	<u>3.464</u>	<u>21.833.391</u>
Mutaties in het boekjaar					
- investeringen	1.952.978	287.775	-	62.439	2.303.192
- geactiveerd in boekjaar	3.464			3.464-	-
- overige mutaties					-
- afschrijvingen	868.487	460.109	12.350	-	1.340.945
- terugname geheel afgeschreven activa					
.aanschafwaarde	9.921	431.265	160.600	-	601.786
.cumulatieve herwaarderingen					-
.cumulatieve afschrijvingen	9.921	431.265	160.600	-	601.786
- desinvesteringen					
aanschafwaarde					-
cumulatieve herwaarderingen					-
per saldo		-	-	-	-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>1.087.954</u>	<u>172.333-</u>	<u>12.350</u>	<u>58.975</u>	<u>986.946</u>
Stand per 31 december 2019					
- aanschafwaarde	23.699.813	2.963.470	254.745	62.439	26.980.467
- cumulatieve herwaarderingen	-	-	-	-	-
- cumulatieve afschrijvingen	2.365.374	1.567.935	251.521	-	4.184.830
Boekwaarde per 31 december 2019	<u>21.334.439</u>	<u>1.395.535</u>	<u>3.224</u>	<u>62.439</u>	<u>22.795.637</u>
Afschrijvingspercentage	0% - 10%	10% - 33,3%	20%	nvt	

Toelichting:

De investeringen in de categorie "In uitvoering en vooruitbetaling" hebben betrekking op de speeldaken van het Kind-Jeugdcentrum in Heemskerk en de methode de Vreedzame School. Een deel van de investering in de speeldaken is in dit boekjaar geactiveerd.

Onder gebouwen is in juli 2019 een bedrag van €1,5M geactiveerd in verband met een financial lease contract die is afgesloten met BUKO in verband met de plaatsing van een uitbreidingslocatie. Dit betreft een financierings contract die is afgesloten voor 15 jaar met ingang van juli 2019. Op basis van RJ 292.120 merken wij dit contract aan als een financial leascontract. Juridische eigendom van de uitbreidingslocatie blijft bij Buko.

Voor het pand de Velst dat in eigendom is van Heliomare is de WOZ waarde €14.150K. De verzekerde waarde van het pand is €25.120K. Het gebouw en terrein van de Velst is in deze jaarrekening opgenomen tegen een boekwaarde van €13.897K.

Met ingang van het boekjaar 2019 wordt voor de onderhoudskosten de componentenbenadering toegepast. Hierbij zijn onderhoudskosten als onderdeel van de materiële vaste activa geactiveerd, mits aan de activeringscriteria is voldaan. De stelwijziging met ingang van 2019 heeft geleid tot een activering van onderhoudskosten voor een bedrag van €6K.

Vorderingen

1.2 Vorderingen

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
1.2.1 Debiteuren	96.798	105.770
1.2.2 OCW	1.437.061	1.354.829
1.2.3 Groepsmaatschappijen	109.987	5.816.424
1.2.4 Overige overheden	30.426	77.222
1.2.5 Overige vorderingen	37.616	24.894
1.2.6. Overlopende activa	<u>381.909</u>	<u>426.667</u>
Nominale waarde vorderingen	2.093.797	7.805.806
Af: Voorziening voor oninbaarheid	<u>0</u>	<u>0</u>
Vorderingen	<u>2.093.797</u>	<u>7.805.806</u>

Uitsplitsing

1.2.5.1 Personele vorderingen	<u>37.616</u>	<u>24.894</u>
Overige vorderingen	37.616	24.894
1.2.6.1 Vooruitbetaalde kosten	80.445	259.498
1.2.6.2 Overige overlopende activa	<u>301.464</u>	<u>167.169</u>
Overlopende activa	<u>381.909</u>	<u>426.667</u>

Toelichting:

In de vorderingen is geen bedrag opgenomen met een resterende looptijd langer dan 1 jaar.

De vordering op OCW komt voort uit de het betaalschema van de lumpsum bekostiging van Heliomare Onderwijs.

De significante daling in de vordering op groepsmaatschappijen komt voort uit het feit dat vóór 2019 de liquide middelen voornamelijk op groepsniveau centraal beheerd werden. Ultimo 2019 is de vordering van Stichting Heliomare Onderwijs op Stichting Heliomare over 2018 afgewikkeld. De vordering ultimo 2019 is begin 2020 afgewikkeld.

De vordering overige overheden betreft een uitsplitsing van de gemeente debiteuren uit het debiteurensaldo.

Liquide middelen

Liquide middelen

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
1.3.1 Kasmiddelen	946	1.148
1.3.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	5.727.792	1.830.165
1.3.3 Deposito's	0	0
1.3.4 Overige liquide middelen	<u>0</u>	<u>1.036</u>
Liquide middelen	<u>5.728.738</u>	<u>1.832.349</u>

Toelichting:

In de liquide middelen zijn per 31 december 2019 bankgaranties inbegrepen voor een bedrag van € 23.287 (per 31 december 2018: € 0), die niet vrij beschikbaar zijn. De overige liquide middelen zijn vrij beschikbaar.

Eigen vermogen

2.1 Eigen Vermogen

	Stand per 1-1-2019	Overige mutaties	Resultaat	Stand per 31-12-2019
Algemene reserve	7.097.700	0	485.935	7.583.635
Eigen vermogen	7.097.700	0	485.935	7.583.635

Toelichting:

Het resultaat over 2019 wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve

Voorzieningen

2.2 Voorzieningen

	Stand per 1-1-2019	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2019
Voorzieningen inzake:					
Voorziening BTW correcties	339.424	0	241.524	97.900	0
Voorziening jubileumuitkeringen	85.959	146.329	16.636	0	215.652
Voorziening langdurig zieken	307.324	312.351	262.880	5.230	351.564
Voorziening spaarverlof	40.748	0	21.976	0	18.772
Voorziening duurzame inzetbaarheid	0	9.647	0	0	9.647
Voorzieningen	773.455	468.326	543.016	103.131	595.635

	Kortlopend deel<1 jaar	Langlopend deel>1 jaar	Totaal
Personeelsvoorzieningen	294.816	300.819	595.635
Voorzieningen	294.816	300.819	595.635

Toelichting per categorie voorziening:

Voorziening BTW correcties

Eind 2018 is vastgesteld dat er voor een deel van het gedetacheerde personeel ten onrechte geen BTW in rekening is gebracht. In de jaarrekening over 2018 is voor de afrekening hiervan een voorziening opgenomen. Inmiddels zijn suppletieaangiftes over de boekjaren 2014 t/m 2018 definitief afgerekend met de fiscus. Dit compliance dossier is daarmee afgehandeld.

Voorziening jubileumuitkeringen

De jubileumvoorziening is gevormd voor alle, bij Stichting Heliomare Onderwijs, werkzame medewerkers. Vanaf boekjaar 2019 maken wij gebruik van het model van de PO-Raad. Dit heeft éénmalig tot een significante dotatie geleid.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd voor medewerkers die per ultimo boekjaar ziek waren en op grond van de inschatting door de Stichting niet op korte termijn terugkeren. Voor deze medewerkers is een voorziening opgenomen ter hoogte van de loonkosten tot het moment dat deze medewerkers in de WIA raken (maximaal 2 jaar).

Voorziening spaarverlof en duurzame inzetbaarheid

De voorziening spaarverlof en de voorziening duurzame inzetbaarheid zijn gevormd voor medewerkers die met de Stichting een regeling hebben getroffen.

Langlopende schulden

2.3 Langlopende schulden

	31-12-2019	31-12-2018
Schulden aan banken	13.320.000	13.813.334
Financial leaseverplichting	1.358.790	0
Interne lening groepsmaatschappijen	0	4.572.369
Langlopende schulden	14.678.790	18.385.703

Het verloop gedurende het boekjaar is als volgt:

	2019	2018
Stand per 1 januari	18.992.368	14.800.000
Bij: nieuwe leningen	1.524.174	4.770.700
Af: aflossingen	2.032.941	578.332
Af: herrubricering naar kortlopende schulden	3.201.669	0
Stand per 31 december	<u>15.281.932</u>	<u>18.992.368</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	603.142	606.665
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>14.678.790</u>	<u>18.385.703</u>

Toelichting:

Stichting Heliomare Onderwijs is in 2015 overeenkomsten van variabele hoofdsom en drie geldleningen aangegaan met de Nederlandse Waterschapsbank N.V. ten bedrage van in totaal EUR 14.800.000. In de overeenkomst van variabele hoofdsom is aan Stichting Heliomare het maximale bedrag van EUR 14.800.000 op 1 december 2015 ter beschikking gesteld, wat per ultimo 2017 volledig is opgenomen (31 december 2016: € 5.100.000). Deze hoofdsom is op 1 september 2017 overgegaan in een geldlening. Het rentepercentage over de geldleningen per 1 september 2017 is gelijk aan 2,17%. Zowel de variabele hoofdsom als de geldleningen zijn gegarandeerd door borgstelling van de gemeente Heemskerk. De lening wordt in gelijke delen volledig afgelost in 30 jaar, dit is gestart op 1 september 2018. Per 31 december 2019 bedraagt de restschuld EUR 13.320.000. Het deel van de lening met een looptijd langer dan 5 jaar bedraagt € 11.346.667.

Stichting Heliomare Onderwijs is in 2018 een tweetal leningsovereenkomsten aangegaan met Stichting Heliomare ten bedrage van in totaal EUR 4.770.700.

De eerste leningsovereenkomst dateert uit 2015 waarin Stichting Heliomare (kredietnemer) en Stichting Heliomare Onderwijs (mededebiteur) met de Coöperatieve Rabobank IJmond U.A. een overeenkomst voor een investeringsfaciliteit zijn aangegaan ten behoeve van de financiering van (de ontwikkeling van) het pand aan de Velst 1 te Heemskerk. De Bank stelt aan Stichting Heliomare en Stichting Heliomare Onderwijs een investeringsfaciliteit ter beschikking tot een maximum van €3.400.000. In april 2018 is deze faciliteit aangewend en per 1 mei 2018 is de 3.400.000 ter beschikking gesteld aan Stichting Heliomare. Stichting Heliomare heeft deze € 3.400.000 aan Stichting Heliomare Onderwijs ter beschikking gesteld in de vorm van een lening onder dezelfde voorwaarden die de Bank aan de stichting Heliomare stelt. Het rentepercentage is 2,75%. De lening wordt afgelost in kwartaalijkse bedragen van €28.333, voor het eerst op 30 juni 2018. Per 31 december 2019 is de restschuld EUR 3.201.669. Vervroegde aflossing van de gehele lening is mogelijk met wederzijds instemmen van de partijen. Besloten is deze leningsovereenkomst per 30-6-2020 vervroegd af te lossen. Derhalve heeft er een herrubricering plaatsgevonden van de langlopende schulden naar kortlopende schulden.

De tweede leningsovereenkomst dateert uit 2016. Stichting KHO Heliomare heeft op 5 januari 2016 de eigendomsoverdracht van het terrein aan De Velst 1 te Heemskerk aan Stichting Heliomare Onderwijs mogelijk gemaakt door betaling een bedrag van € 1.370.700. Stichting Heliomare en Stichting KHO Heliomare zijn per 1 januari 2017 juridisch gefuseerd met Stichting Heliomare als de verkrijgende stichting en Stichting KHO Heliomare als de verdwijnende stichting. Stichting Heliomare heeft aldus onder algemene titel de lening van Stichting KHO Heliomare aan Stichting Heliomare Onderwijs verkregen. Het betreft een renteloze lening met de looptijd van 30 jaar. De lening wordt niet tussentijds afgelost, al is vervroegde aflossing van de lening wel mogelijk met wederzijdse instemming van de partijen. Deze leningsovereenkomst is per 31-12-2019 vervroegd afgelost.

Juli 2019 is Heliomare een Financial leaseverplichting aangegaan met een looptijd van 15 jaar tegen een rente van 3,5% in verband met de uitbreingslocatie de Velst.

Financial leaseverplichting <1 jaar: €109.809 (verantwoord onder kortlopende schulden)

Financial leaseverplichting 1-5 jaar: €426.134

Financial leaseverplichting >5 jaar: €932.656

Kortlopende schulden

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2019	31-12-2018
Schulden aan kredietinstellingen	3.695.002	493.333
Financial leaseverplichting	109.809	0
Crediteuren	183.780	72.304
Schulden aan groepsmaatschappijen	1.742	113.332
Belastingen en sociale premies	935.433	973.721
Schulden terzake pensioenen	257.080	234.097
Overige kortlopende schulden	1.838.283	2.651.306
Overlopende passiva	738.984	676.597
Kortlopende schulden	7.760.113	5.214.688
Uitsplitsing		
Loonheffing	791.822	870.810
Premies sociale verzekeringen en belastingen	143.611	102.911
Belastingen en sociale premies	935.433	973.721
Overige schulden	1.838.283	2.651.306
Overige kortlopende schulden	1.838.283	2.651.306
Vakantiegeld en -dagen	572.406	618.843
Overlopende passiva	166.578	57.754
Overlopende passiva	738.984	676.597

Toelichting:

In de overige kortlopende schulden is een bedrag van €1,2 miljoen opgenomen met betrekking tot de bevoorschotting op de Wajong Cohorte. In de overlopende passiva is een reservering opgenomen van €0,6 miljoen opgenomen in verband met te betalen vakantietoeslag.

In 2015 zijn Stichting Heliomare en Stichting Heliomare Onderwijs met de Coöperatieve Rabobank IJmond U.A. een overeenkomst van investeringsfaciliteit aangegaan. Daarin stelt de bank aan Stichting Heliomare en Stichting Heliomare Onderwijs een investeringsfaciliteit ter beschikking tot een maximumbedrag van € 3.400.000. In mei 2018 is deze investeringsfaciliteit voor maximumbedrag benut. In het kader hiervan zijn de volgende zekerheden afgegeven:

- Er is een solvabiliteitsratio afgegeven van minimaal 25%.
  - Er is een Debt Service Coverage Ratio afgegeven van minimaal 1,2.
  - Er is een cross-default afgegeven door Stichting Heliomare en Stichting Heliomare Onderwijs.
  - Er is een hoofdelijke medeschuldverbintenis afgegeven voor de leningen.
  - Verpanding van de huidige en toekomstige inventaris, de huidige en toekomstige voorraden en de vorderingen op derden, en ter zake van die vorderingen de rechten uit verzekeringsovereenkomsten door Stichting Heliomare en Stichting Heliomare Onderwijs.
  - Er is een Pari-Passu Verklaring afgegeven door Stichting Heliomare en Stichting Heliomare Onderwijs.
- Deze lening is per 30-6-2020 vervroegd afgelost en is daarom opgenomen onder de kortlopende schulden.

De kortlopende schulden hebben allen een resterende looptijd van minder dan 1 jaar.

OCW Verantwoording subsidies

Model G1

Verantwoording van subsidie zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing kenmerk	Toewijzing	Bedrag	Ontvangen t/m 2019	Prestatie afgerond
Lerarenbeurs 2019-2020	9/671/36596	23-07-19	9.499	9.499	nee
Totaal			9.499	9.499	

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Claims

Het pand 'de Velst' kent een lekkage probleem met de speeldaken dat vermoedelijk wordt veroorzaakt door de dakconstructie. Op dit moment lopen er onderzoeken naar de precieze toedracht van de problemen. Bij dit lopende deskundigenonderzoek zijn ook de bij de bouw deelnemende partijen betrokken. De omvang van de schade en herstelwerkzaamheden kunnen nog niet betrouwbaar worden vastgesteld voor het indienen van een mogelijke schadeclaim.

Meerjarige financiële verplichtingen

	Korter dan 1 jaar	1 en 5 jaar	langer dan 5 jaar	Totaal
- Meerjarige onderhoudsverplichting Kind Jeugd Centrum	€ 52.842	€211.366	€264.208	€528.416
- ICT verplichtingen	€ 54.438	€ 48.494	€ 0	€102.932
- TD (kleinonderhoud) verplichtingen	€161.723	€ 0	€ 0	€161.723
- Lease verplichtingen	€ 2.326	€ 9.108	€ 0	€ 11.434
- Overige verplichtingen	<u>€ 72.768</u>	<u>€ 35.896</u>	<u>€ 0</u>	<u>€108.664</u>
Totaal	€344.096	€304.865	€264.208	€913.169

Voor het Kind Jeugd Centrum heeft stichting Heliomare Onderwijs een regeling kosten gemene regeling afgesloten met stichting Heliomare waarin de kosten van huisvesting worden verdeeld conform de in de samenwerkingsovereenkomst vastgelegde verhouding tussen onderwijs en zorg van 72% : 28%. Heliomare Onderwijs mag hooguit overeenkomstig de vergoeding ingevolge de doordecentralisatieovereenkomst ad € 701.964 tussen gemeente Heemskerk en Heliomare Onderwijs aan de kosten van onderwijshuisvesting bijdragen.

Huurverplichtingen

Huurverplichtingen korter dan een jaar	€ 263.137
Huurverplichtingentussen 1 en 5 jaar	€ 932.436
Huurverplichtingen langer dan 5 jaar	€ 1.585.920
Totaal van huurverplichtingen	€ 2.781.493

Bankgaranties

De verstrekte bankgaranties bij Coöperatieve Rabobank IJmond Noord bedragen per ultimo 2019 in totaal € 23.287 (31 december 2018: € 0). De gelden staan op een geblokkeerde bankrekening welke onder de liquide middelen is verantwoord als zijnde een niet vrij beschikbare middelen.

BAPO

Onder voorwaarden kan het personeel vanaf de leeftijdsgrens van 52 jaar gebruik maken van de regeling Bevordering Arbeids Participatie Ouderen

Fiscale eenheid voor de omzetbelasting

Stichting Heliomare Onderwijs en Stichting Heliomare vormen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Stichting Heliomare Onderwijs is hoofdelijk aansprakelijk voor de btw verplichtingen binnen de fiscale eenheid.

Informatieverplichting aan de Gemeente Heemskerk in verband met borgstellingsovereenkomst

Overeenkomstig de afspraken met de gemeente Heemskerk in het kader van de borgstelling voor de financiering van locatie de Velst verantwoordt Heliomare in de jaarrekening van Stichting Heliomare Onderwijs de volgende informatie:

- Debt Service Coverage Ratio (DSCR) 2019: 2,6 (2018: 1,0)
- Personeelsratio 2019: 83,0% (2018: 88,4%)
- Solvabiliteit 2019: 24,8% (2018: 22,6%)

Het bestuursverslag is onderdeel van deze jaarrekening en wordt als inhoudelijk verslag gezien.

Overheidsbijdragen en andere baten

3.1 Rijksbijdragen

	2019	Begroot 2019	2018
Rijksbijdragen OCW	23.040.232	22.137.516	22.062.445
Overige subsidies OCW	17.059	0	17.059
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	430.771	417.631	449.290
Rijksbijdragen	23.488.062	22.555.147	22.528.794

Uitsplitsing

Rijksbijdragen OCW	23.040.232	22.137.516	22.062.445
Overige subsidies OCW			
Geormerkte subsidies OCW	0	0	0
Niet-geormerkte subsidies OCW	17.059	0	17.059
Overige subsidies OCW	17.059	0	17.059

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Gemeentelijke bijdragen en subsidies	2.630.663	1.773.060	2.900.493
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2.630.663	1.773.060	2.900.493

Toelichting:

De overige subsidies à €135k is in de jaarrekening 2018 per abuis gekwalificeerd onder de overige algemene baten.

De achterblijvende overige overheidsbijdragen ten opzichte van begroting worden voor het overgrote deel veroorzaakt door het niet correct begroten van de doordecentralisatiegelden voor het gebouw de Velst (700 kEur). Daarnaast zijn de REA activiteiten niet opgenomen in de begroting van Onderwijs maar wel in de realisatie (van zowel in 2018 als in 2019).

3.3 Baten werk in opdracht van derden

Overige baten werk in opdracht van derden	472.897	260.000	473.194
Baten in opdracht van derden	472.897	260.000	473.194

3.4 Overige baten

Verhuur	528.623	550.105	500.458
Detachering personeel	2.210.783	2.349.325	2.820.680
Ouderbijdragen	52.508	25.000	68.650
Overige algemene baten	383.725	1.362.441	375.306
Overige baten	3.175.639	4.286.871	3.765.094
Totale baten	29.767.261	28.875.078	29.667.574

Toelichting:

De overige subsidies à €135k is in de jaarrekening 2018 per abuis gekwalificeerd onder de overige algemene baten.

Het grote verschil in overige algemene baten tussen begroting en realisatie van 2019 komt door het niet correct begroten van de doordecentralisatiegelden voor het gebouw de Velst 700 kEur) zoals ook eerder benoemd bij de toelichting op overige overheidsbijdragen.

Lasten

4.1 Personeelslasten

	2019	Begroot 2019	2018
Lonen en salarissen	19.370.426	19.148.880	19.400.480
Overige personele lasten	2.414.577	2.212.446	3.199.158
Af: uitkeringen	-108.311	-100.000	-117.905
Personeelslasten	21.676.693	21.261.326	22.481.733
Uitsplitsing			
Brutolonen en salarissen	14.428.709	14.289.240	14.513.864
Sociale lasten	2.100.504	2.197.920	2.173.493
Pensioenpremies	2.293.672	2.058.649	2.014.483
Premies Participatiefonds	534.193	571.631	670.135
Premies Vervangingsfonds	13.349	31.440	28.504
Lonen en salarissen	19.370.426	19.148.880	19.400.480
Dotaties personele voorzieningen	178.239	23.472	91.072
Personeel niet in loondienst	341.023	79.500	570.045
Doorbelaste personeelslasten naar groepsmaatschappijen	1.568.885	1.646.080	2.137.260
Andere personeelslasten	326.429	463.394	400.781
Overige personele lasten	2.414.577	2.212.446	3.199.158

4.2 Afschrijvingen

Afschrijvingen materiële activa	1.340.945	1.207.876	1.270.771
Afschrijvingen immateriële activa	0	0	0
Afschrijvingen	1.340.945	1.207.876	1.270.771

4.3 Huisvestingslasten

Huur en leasing	47.490	47.740	67.688
Verzekeringen	2.517	0	0
Onderhoud	324.335	230.328	278.162
Energie en water	203.589	265.614	229.642
Schoonmaak	316.335	317.792	293.840
Heffingen	53.360	125.550	89.197
Overige huisvestingslasten	132.770	119.118	111.248
Huisvestingslasten	1.080.396	1.106.142	1.069.778

4.4 Overige lasten

Administratie en beheerslasten	620.560	573.632	788.592
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	861.636	570.758	899.787
Dotatie overige voorzieningen	-97.900	0	86.375
Overige algemene lasten	3.399.635	3.306.522	3.710.770
Overige lasten	4.783.930	4.450.912	5.485.524

Financieel en buitengewoon

5.0 Financiële baten en lasten

	2019	Begroot 2019	2018
Rentebaten	-706	0	-5.751
Rentelasten kortlopende leningen	0	0	0
Rentelasten langlopende leningen	400.067	402.000	388.674
Financiële baten en lasten	399.361	402.000	382.923

Toelichting op de personeelslasten

Gedurende het boekjaar 2019 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij stichting Heliomare Onderwijs 295 fte (2018: 295 fte). Geen van deze werknemers is in het buitenland werkzaam.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De topfunctionarissen zijn in dienst bij Stichting Heliomare. De topfunctionarissen kwalificeren bij Stichting Heliomare Onderwijs derhalve als topfunctionarissen zonder dienstbetrekking. De bezoldiging opgenomen in de WNT verantwoording van Stichting Heliomare Onderwijs bedraagt de doorbelaste kosten door Stichting Heliomare voor de functievervulling van leidinggevende topfunctionaris bij Stichting Heliomare Onderwijs. De doorbelasting aan Stichting Heliomare Onderwijs vindt plaats via de rekening-courant verhouding welke periodiek wordt afgerekend.

Voor 2019 geldt dat sprake is van klasse indeling D, met 9 complexiteitspunten en een voltijds- en voljaars bezoldigingsmaximum ad € 152.000 (2018: € 146.000). De samenstelling van de complexiteitspunten is als volgt:

-Totaal baten: 6

-Aantal Leerlingen: 1

-Aantal Onderwijssoorten: 2

Voor één lid van de raad van toezicht welke in 2018, maar niet meer in 2019, verbonden waren aan Stichting Heliomare bedroeg de bezoldiging:

- A.P.H. Günther EUR 2.471 (bezoldigingsmaximum EUR 5.400)

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij andere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2019).

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	P.H.M. Fortuin-Esveld	J. Welmers
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Bestuur	Lid Raad van Bestuur
Aanvang functievervulling in 2019	1-1-2019	1-1-2019
Einde functievervulling in 2019	20-11-2019	31-12-2019
Omvang dienstverband	0,5	0,5
Dienstbetrekking?	nee	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	67.463	75.330
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0
<i>Subtotaal</i>	<u>67.463</u>	<u>75.330</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	67.463	76.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging	<u>67.463</u>	<u>75.330</u>
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	P.H.M. Fortuin-Esveld	J. Welmers
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Bestuur	Lid Raad van Bestuur
Aanvang functievervulling in 2018	1-1-2018	1-1-2018
Einde functievervulling in 2018	31-12-2018	31-12-2018
Omvang dienstverband	0,5	0,0
Dienstbetrekking?	nee	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	73.000	73.753
Beloningen betaalbaar op termijn	0	-
<i>Bezoldiging</i>	<u>73.000</u>	<u>73.753</u>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	73.000	96.132
Totale bezoldiging	<u>73.000</u>	<u>73.753</u>

Bezoldiging topfunctionarissen*1b. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking*

bedragen x € 1	P.H.M.Fortuin - Esveld
Funcctiegegevens	Voorzitter Raad van Bestuur
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Voorzitter Raad van Bestuur
Omvang dienstverband	0,5
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2019
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkering wegens beëindiging dienstverband	2.082
Individueel toepasselijke maximum	37.500
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	2.082
Waarvan betaald in 2019	2.082
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totale uitkering	2.082

Bezoldiging toezichhoudende topfunctionarissen

1c Toezichhoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	TH. J. Henrar	E.D. Kooijman
Functiegegevens	voorzitter	lid/vice vz
Aanvang functievervulling in 2019	1-1-2019	1-1-2019
Einde functievervulling in 2019	31-12-2019	31-12-2019
Bezoldiging		
Totale bezoldiging	7.794	6.502
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	22.800	15.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	TH. J. Henrar	E.D. Kooijman
Functiegegevens	voorzitter	lid/ vicevz
Aanvang functievervulling in 2018	1-1-2018	1-1-2018
Einde functievervulling in 2018	31-12-2018	31-12-2018
Bezoldiging		
Totale bezoldiging	7.898	6.588
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21.900	14.600
bedragen x € 1	B.M.J. Uitdehaag	A.J.M de Wit
Functiegegevens	lid	lid
Aanvang functievervulling in 2019	1-1-2019	1-1-2019
Einde functievervulling in 2019	31-12-2019	31-12-2019
Bezoldiging		
Totale bezoldiging	5.240	6.502
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	15.200	15.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	B.M.J. Uitdehaag	A.J.M de Wit
Functiegegevens	lid	lid
Aanvang functievervulling in 2018	1-1-2018	1-6-2018
Einde functievervulling in 2018	31-12-2018	31-12-2018
Bezoldiging		
Totale bezoldiging	5.310	3.843
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	14.600	8.560

bedragen x € 1	A.M. Soeteman-Wolf
Functiegegevens	lid
Aanvang functievervulling in 2019	1-1-2019
Einde functievervulling in 2019	31-12-2019
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	5.240
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	15.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Gegevens 2018	
bedragen x € 1	A.M. Soeteman-Wolf
Functiegegevens	lid
Aanvang functievervulling in 2018	1-1-2018
Einde functievervulling in 2018	31-12-2018
Bezoldiging	
Totale bezoldiging	5.773
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	14.600

Toelichting op de overige lasten

De volgende honoraria van de extern accountants zijn in 2019 ten laste gebracht van de organisatie.

	2019	2018
1. Controle van de jaarrekening	133.668	160.742
2. Overige controlewerkzaamheden	35.194	25.899
3. Fiscale advisering	0	8.273
4. Niet-controlediensten	15.860	
5. Nagekomen accountantskosten 2018	42.490	
	<u>227.212</u>	<u>194.914</u>

RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	2019	2018
Toevoeging / onttrekking:		
Algemene reserve	485.935	-1.023.155
	<u>485.935</u>	<u>-1.023.155</u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Sinds maart 2020 heeft Heliomare Onderwijs volop te maken met het Corona-virus. Wij verwijzen naar de toelichting 'Gevolgen van Covid-19'.

Verplichte Toelichting

Naam	Juridische vorm 2019	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2019	Resultaat jaar 2019	Art 2: 403 BW	Deelname	Conso- lidatie
						Ja/Nee	%	J/N
	0	0	0	0	0	0	0	0

Er zijn geen verbonden partijen waarin Stichting Heliomare Onderwijs enig belang heeft. Voorts zijn de belangrijkste overige verbonden partijen Stichting Heliomare en de Raad van Bestuur. Stichting Heliomare Onderwijs en Stichting Heliomare hebben in hun relatie van moeder/dochter diverse verwevenheden op diverse gebieden. Deze komen tot uitdrukking in diverse toelichtingen in deze jaarrekening. Stichting Heliomare is groepshoofd dit leidt ertoe dat op het niveau van Heliomare Onderwijs geen consolidatie heeft plaatsgevonden.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

De Raad van Bestuur van Stichting Heliomare Onderwijs heeft de jaarrekening 2019 vastgesteld in de vergadering van 28 oktober 2020.

De Raad van Toezicht van Stichting Heliomare Onderwijs heeft de jaarrekening 2019 goedgekeurd in de vergadering van 28 oktober 2020.

De heer dr. J. Welmers
Lid Raad van Bestuur

De heer G.C. van de Logt RA
Lid Raad van Bestuur

De heer mr. Th. J. Henrar
Voorzitter Raad van Toezicht

Mevr. drs. E.D. Kooijman
Lid Raad van Toezicht

De heer prof. dr. P.P.M. Zuijlen
Lid Raad van Toezicht

De heer drs. A.J.M. de Wit
Lid Raad van Toezicht

Mevrouw mr. A.A.F. Talitsch
Lid Raad van Toezicht

Overige gegevens

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is bepaald, conform artikel 14, dat het behaalde resultaat uitsluitend kan worden aangewend ten behoeve van gelijksoortige activiteiten, voor zover deze zijn aan te merken als activiteiten in het kader van het algemeen maatschappelijk belang.

Nevenvestigingen

Stichting Heliomare Onderwijs heeft geen nevenvestigingen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.